

ماهنامه مرکز علم سنجی دانشگاه علوم پزشکی ایلام

سال سوم، شماره ۲۹- دی ماه ۱۴۰۳

این ماهنامه با هدف معرفی مطالعات کوهورت منتشر می شود.

تهیه و تنظیم

فاطمه شیرولی کارشناس کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

با همکاری

خانم دکتر پروانه رنجبر

فهرست مطالب

صفحات	عناوین
۳	مطالعات کوهورت
۳-۴	انواع مطالعات کوهورت
۴	مطالعات کوهورت تاریخی Historical cohort
۵	کاربرد مطالعات هم گروهی
۵	خصوصیات
۶	مزایا
۶	معایب

مطالعات کوهورت یکی از روش‌های مهم پژوهش در حوزه علوم پزشکی به شمار می‌آیند. شواهد نشان می‌دهند که در ۵۰ سال اخیر پیشرفت‌های قابل توجهی در زمینه مطالعات مشاهده‌ای صورت گرفته و این مطالعات در این سال‌ها اهمیت ویژه‌ای یافته‌اند؛ چراکه این مطالعات داده‌های بالینی ارزشمندی از دنیای واقعی را برای محققان فراهم می‌کنند. سهم مطالعات مشاهده‌ای اعم از کوهورت، مورد شاهدهی و مقطعی در تولیدات علمی دنیا قابل توجه است. به طوری که از هر ۱۰ مقاله منتشر شده در مجلات حوزه پزشکی دنیا ۹ مقاله به مطالعات مشاهده‌ای اختصاص دارد. مطالعات کوهورت و مورد شاهدهی دو دسته اصلی مطالعات مشاهده‌ای را تشکیل می‌دهند. در این میان، مطالعات کوهورت به دلیل اینکه انتخاب شده به طور منظم برای بررسی تأثیر درمان یا مواجهه مورد مشاهده قرار می‌گیرند و در بیشتر موارد آینده نگر هستند می‌توانند شواهد بیشتری برای علت‌ها و تأثیرات ممکن فراهم نمایند و نسبت مطالعات مورد شاهدهی نقش مهم‌تری در علت‌یابی پیامدها ایفا کنند.

مطالعات کوهورت در حقیقت بهترین روش برای تعیین شرایط وقوع و تاریخچه طبیعی یک وضعیت هستند. اما با این حال، یکی از مشکلات عمده این مطالعات، هزینه زیاد در مورد مطالعات آینده نگر آن است. هزینه زیاد این مطالعات، تنها به دلیل اجرای چند باره ابزار سنجش نیست بلکه بیشتر مربوط به دنبال کردن آزمودنی‌ها در طول زمان می‌باشد. برای توجیه سرمایه‌گذاری‌های انجام شده روی مطالعات کوهورت، اثرات و دستاوردهای این پژوهش‌ها باید مورد ارزیابی قرار گیرد. افزایش سرمایه‌گذاری و توجه به مطالعات کوهورت نیاز به سنجش اثرات این مطالعات را افزایش می‌دهد؛ زیرا یکی از دلایل اصلی توجه به اثر پژوهش و سنجش و ارزیابی آن این است که با کاهش اتلاف سرمایه‌گذاری‌های انجام شده روی پژوهش‌ها و افزایش دادن ارزش افزوده برای ذینفعان سر و کار دارد. به هر نوع خروجی فعالیت‌های تحقیقاتی که بازگشت مثبت برای جامعه علمی، سیستم بهداشتی، بیماران و جامعه به طور کلی داشته باشد اثر پژوهش گفته می‌شود.

انواع مطالعات کوهورت

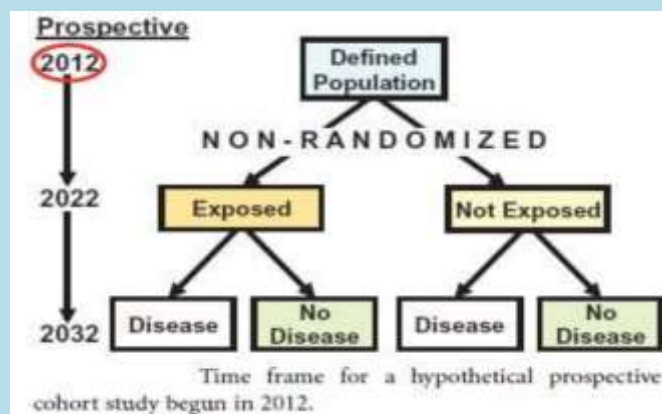
۱- آینده نگر

۲- گذشته نگر

مطالعات همگروهی آینده نگر prospective cohort study

اسامی دیگر آن همگروهی هم زمان concurrent cohort یا مطالعه طولی longitudinal study

این مطالعه را از آن جهت هم زمان می گویند که پژوهشگر در ابتدای مطالعه جمعیت مورد نظر را شناسایی می کند و در واقع افراد تحت مطالعه را هم زمان و تا هنگامی که بیماری بروز می کند همراهی می کند.

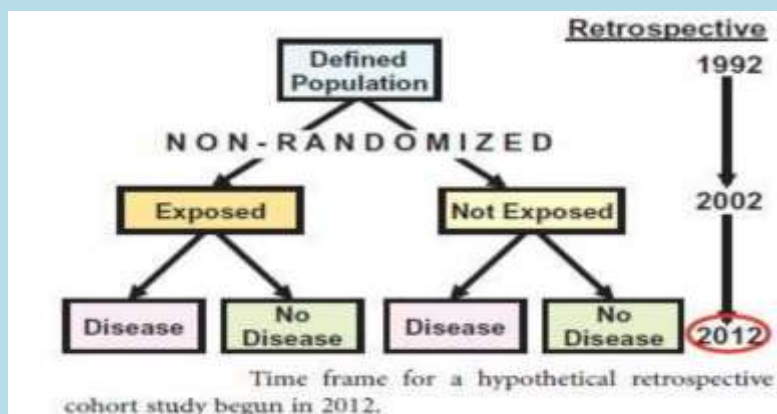
مطالعه هم گروهی گذشته نگر retrospective cohort

اسامی دیگر آن مطالعه هم گروهی تاریخی historical cohort study و مطالعه آینده نگر غیر همزمان nonconcurrent prospective study می باشد.

مطالعات کوهورت تاریخی Historical cohort

این نوع مطالعه همه خصوصیات مطالعه کوهورت را دارد به اضافه اینکه در زمان کوتاه تری قابل اجرا است.

هنگامی از این روش استفاده می شود که اطلاعات مورد نیاز در مورد گروه‌های مورد مطالعه به نحوی از مدت‌ها قبل مکتوب و مستند وجود داشته باشند و بتوان با این اطلاعات، گروه‌های مورد بررسی را از نظر مواجهه با علت فرضی کاملاً تحت شرایط مطالعات کوهورت از هم تفکیک نمود.

سوگرایی های بالقوه در مطالعات هم گروهی

سوگرایی در انتخاب selection Biases

اگر پیگیری افراد دچار بیماری مورد نظر، به طور گزینشی قطع شود و افرادی که پیگیری آنها قطع شده و افرادی که پیگیری آنها قطع نشده متفاوت باشند، آنگاه میزان بروز محاسبه شده در گروه‌های مواجهه یافته و مواجهه نیافته، به سختی قابل تفسیر خواهد بود.

سوگرایی در اطلاعات Information Biases

۱- اگر کیفیت و مقدار اطلاعات بدست آمده از افراد دارای مواجهه با افراد فاقد مواجهه تفاوت داشته باشد، ممکن است سوگرایی قابل ملاحظه رخ دهد. این حالت مخصوصاً در مطالعات هم‌گروهی تاریخی که اطلاعات را از پرونده‌های قدیمی به دست می‌آورند، ممکن است رخ دهد. کیفیت اطلاعات به دست آمده از هر دو گروه افراد دارای مواجهه و فاقد مواجهه باید با یکدیگر قابل مقایسه باشند.

۲- اگر فردی که تعیین می‌کنند بیماری در هر یک از افراد تحت مطالعه رخ داده است یا نه بدانند که این افراد مواجهه داشتند یا نه، و اگر فرد مذکور از فرضیه مورد آزمایش آگاه باشد، قضاوت در مورد بروز بیماری ممکن است تحت تأثیر این اطلاعات دچار سوگرایی شود. این مشکل را می‌توان با کورسازی فردی که بیماری را می‌سنجد و همچنین با تعیین اینکه آیا این فرد در واقعیت از وضعیت مواجهه افراد تحت مطالعه آگاهی داشته یا خیر، برطرف کرد.

از آنجا که مطالعه هم‌گروهی غالباً شامل پیگیری افراد به مدت طولانی هستند، رویکرد هم‌گروهی مخصوصاً هنگامی جذاب خواهد بود که بتوانیم ریزش جمعیت مطالعه (خارج شدن از پیگیری) را به حداقل برسانیم.

کاربرد مطالعات هم گروهی

محاسبه میزان بروز خطر نسبی (RR-Relative Risk)

محاسبه میزان بروز خط منتسب

محاسبه میزان بروز تحلیل تابع (Survival Analysis)

خصوصیات

نمونه‌ها باید در طول مدت مطالعه پیگیری شوند.

عوامل مخدوش کننده را باید به دقت در نظر گرفته و آن‌ها را با روش‌های مناسب کنترل و حذف نمود.

مزایا

تحقیقات مشاهده‌ای از معتبرترین روش‌ها محسوب می‌شود.

اطلاعات جنبی مفیدی مثل تغییر حالت بیمار و زمان بروز حالت به دست می‌آید

در مورد مطالعه مواجهه نادر مناسب است

می‌توان همزمان تأثیر مواجهه در ایجاد چند پیامد مختلف مطالعه را بررسی کرد.

معایب

به زمان زیاد و طبعاً هزینه زیاد نیاز دارد. خطر از دست دادن نمونه‌ها به دلایل زیادی وجود دارد مثل گم شدن آن‌ها در طول مدت مطالعه، عدم همکاری آن‌ها پس از مدتی، تغییر وضعیت آنها در طول مدت مطالعه.